

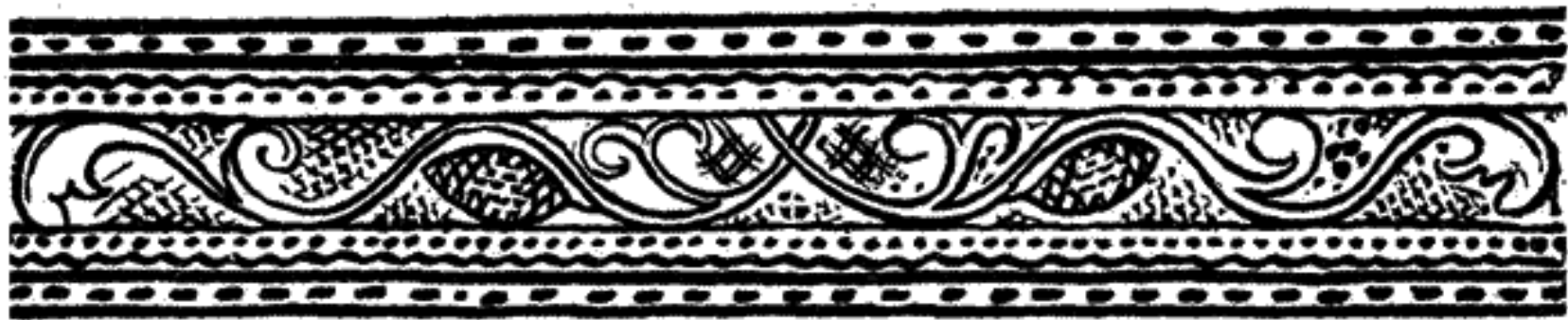
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΟΥ
ΤΟΜΕΑΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ
ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΕΡΕΥΝΩΝ ΝΕΟΕΚΡΗΜΙ
ΜΕΤΕΡΝΗΣ ΑΥ. ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝ

ΙΔΡΥΤΗΣ : ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ : ΠΕΤΡΟΣ ΧΑΡΗΣ

ΤΟΜΟΣ ΕΞΗΚΟΣΤΟΣ ΠΡΩΤΟΣ
ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ – ΙΟΥΝΙΟΣ
1957

Ε.Υ.Δ. ΠΡΕΣ. Κ.Τ.Π.
ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2008

ΝΙΚΟΛΑΟΣ Ι. ΣΑΡΙΠΟΛΟΣ

[Ο ΝΟΜΟΜΑΘΗΣ ΚΑΙ Ο ΠΟΙΗΤΗΣ]

Ὁ Νικόλαος Ἰωάννου Σαρίπολος ἐγεννήθη εἰς Λάρνακα τῆς Κύπρου τὴν 13 Μαρτίου 1817. Ὁ πατέρας του Ἰωάννης Σαρίπουλου ἦταν μεγαλέμπορος (Βερατλῆς), ἀλλὰ κατεστράφη οἰκονομικῶς κατὰ τὴν ἐπανάστασιν τοῦ Εἰκόσιένα. Ἐσώθη ἡ οἰκογένειά του ἐπὶ πλοίου, πού εἶχε φορτωμένον εἰς Λάρνακα καὶ ἐπλευσεν εἰς Τεργέστην. Ἐκεῖ ἐμεγάλωσε μὲ στερήσεις ὁ Νικόλαος Ἰωάννου Σαρίπολος καὶ κατὰ Ἰανουάριον 1837 ἐγκατεστάθη στὸ Παρίσι μὲ ἐντολὴν τοῦ πατέρα του νὰ σπουδάσῃ ἰατρικὴ. Ἐνας κύπριος ἐγκατεστημένος στὸ Παρίσι τὸν ἐσύστησε εἰς τὸν διάσημο γάλλο ἑλληνιστὴ καὶ μέλος τοῦ Institut de France, Dehèque, ὁ ὁποῖος ἤθελε νὰ μάθῃ καὶ νὰ ὁμιλῇ ἑλληνικά. Ὁ Dehèque ἠγάπησε τὸν Σαρίπολο σὰν παιδί του καὶ τοῦ ἐδίδαξε τὴ γαλλικὴ καὶ λατινικὴ γλῶσσα, τὸν συνέστησε δὲ εἰς τὸν Egger, ὁ ὁποῖος τοῦ ἐδίδαξε τὴν ἀρχαία ἑλληνικὴ. Τὸ 1838 εὐρέθη σὲ δεινὴ θέσι, γιατί ἀπέθανε ὁ πατέρας του καὶ ἀπέμεινεν ἄπορος, ἀλλὰ στὸ Παρίσι ἦταν τότε πρεσβευτὴς τῆς Ἑλλάδος ὁ Ἰωάννης Κωλέττης, ὁ ὁποῖος ἐγνώριζε ἀπὸ τοὺς γάλλους σοφοὺς Dehèque, Egger, Hase, Prunet de Presle, Brunet, Rouqueville, Boissonade τὴν φιλομάθειαν καὶ εὐφυΐαν τοῦ νεαροῦ Σαρίπολου καὶ ἀνέλαβε νὰ τὸν σπουδάσῃ.

Εἰς τὰ ἀπομνημονεύματά του γράφει ὁ Σαρίπολος: «... Ἦκουσέ μου μετὰ προσοχῆς ὁ καλὸς κάγαθος Κωλέττης καὶ ἐν τοῖς λόγοις μου διέγνω, ὅτι τὸ τραῦμα τῆς στερήσεως τοῦ Πατρός μου ἐνέαζεν ἔτι, καὶ ὅτι ἡ αἴφνης ἐν ἐμοὶ ἐξεγερθεῖσα πρὸς τὴν ποίησιν ῥοπή ἦν μελαγχολοῦσης καρδίας καὶ ψυχῆς δυσφορούσης τοῖς τοῦ κόσμου ἔνδειξις...» (σ. 28). Ὁ Ἰωάννης Κωλέττης τὸν συνεβούλευσε τότε εἰπὼν: «... Δὲν σὰς ἀρέσκει ἡ ἰατρικὴ; εἶπέ μοι, ἔστω ἄφες αὐτήν. Θέλεις νὰ ζήσης ἐν τῇ ἐλευθέρᾳ Ἑλλάδι, λέγεις; συμφωνῶ καὶ ἐγώ, καὶ εἰ μὴ σὺ ἀπὸ σαυτοῦ πρὸς τοῦτο ὄρμας, ἐγὼ ἤθελον σὲ προτρέψει. Ἀλλ' ἡ ποίησις, τέκνον μου, δὲν εἶναι βίου πόρος, σὺ δὲ πένη, ἀνάγκη ἄρα πρὸς πρακτικώτε-

1. Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ πατέρα του μετέτρεψε τὸ ἐπώνυμον εἰς Σαρίπολος.

ρόν τι ἐπιτήδευμα ν' ἀποβλέψῃς, καὶ εἰ βούλει, συγκαλλιέργει καὶ τὴν ποίησιν. Ἐπιδόθητι τῇ νομικῇ ἐπιστήμῃ...» Τὴν συμβουλὴν τοῦ Κωλέττη ἀκολουθήσας ὁ Νικόλαος Ἰωάννου Σαρίπολος ἐσπούδασε νομικά καὶ ἐγίνε διαπρεπὴς νομομαθὴς καὶ δημοσιολόγος. Τὴν 1 Μαΐου 1845 ἐγκατεστάθη εἰς Ἀθήνας φέρων ὡς μόνην περιουσίαν τριακόσιες δεκατρεῖς δραχμές, (σ. 33). Τὴν 24 Δεκεμβρίου 1846 διωρίσθη καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου εἰς τὴν ἔδραν τοῦ Συνταγματικοῦ καὶ τοῦ Διεθνoῦς Δικαίου. Ἀληθινὸς διανοούμενος καὶ ἀληθινὸς διδάσκαλος ὁ Σαρίπολος δὲν περιωρίζετο εἰς τὰ τυπικὰ μαθήματα, ἀλλ' ἐδίδασκε καὶ γενικὰ μαθήματα, γιὰ νὰ εὐρύνη τὸν νοῦν καὶ τὴν μόρφωσιν τῶν φοιτητῶν. Ἐτοῖ ἐδίδαξε περὶ τῶν πολιτευμάτων τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος καὶ ἰδίως τὰ πολιτικὰ τοῦ Ἀριστοτέλους καὶ ἄλλα. Ὁ φθόνος τῶν μικρῶν ἀνθρώπων τὸν διέβαλε εἰς τὸν Ὀθωνα, ὁ ὁποῖος προσεπάθει τότε νὰ παραβιάζῃ τὸ Σύνταγμα, πού τοῦ ἐπεβλήθη διὰ τῆς ἐπαναστάσεως τῆς 3 Σεπτεμβρίου 1843. Εἰς μίαν παρουσίαν τοῦ Σαρίπολου τοῦ εἶπεν ὁ Ὀθων: «Μανθάνω ὅτι μετὰ πολλῆς ἐλευθερίας διδάσκετε» καὶ τὴν 24 Ἰουλίου 1852 ἀπελύθη τῆς θέσεως τοῦ καθηγητοῦ. Τότε ὁ Σαρίπολος ἐπεδόθη εἰς τὴν δικηγορίαν, εἰς τὴν ὁποίαν ἐπίσης διέπρεψε καὶ ἐκ τῆς ὁποίας περιουσίαν ἀπέκτησε.

Μετὰ τὴν ἐξωσιν τοῦ Ὀθωνος ὁ Νικόλαος Ἰωάννου Σαρίπολος ἐξελέγη πληρεξούσιος εἰς τὴν Ἐθνοσυνέλευσιν ὑπὸ τοῦ Πανεπιστημίου καὶ ὑπὸ τῶν ἑλληνικῶν κοινοτήτων Ἀδριανουπόλεως, Φιλιππουπόλεως, Πύργου, Βηρυτοῦ, Κύπρου, Δαμασκού καὶ Ἀλεξανδρείας, ἀλλ' ἐδέχθη τὴν τοῦ Πανεπιστημίου. Ὡς μέλος τῆς Ἐθνοσυνελεύσεως πολυτίμους προσέφερεν ὑπηρεσίας.

Κατὰ τὸ θέρος τοῦ 1867 ὁ Σαρίπολος ταξιδεύων εἶχεν ἐπισκεφθῆ τὴ Βαμβέργη, ὅπου συνήντησε τὸν ὑπασπιστὴν τοῦ τέως βασιλέως Ὀθωνος, τὸ Δράκο. Ἡ Ἀμαλία μαθοῦσα, ὅτι εὐρίσκετο ὁ Σαρίπολος ἐκεῖ, παρήγγειλε νὰ παρουσιασθῇ ἐνώπιόν της, μὲ ταξιδιωτικὴ περιβολή. Κατὰ τὴν συνάντησιν των δὲ τοῦ εἶπε: «Ἡ μετὰ τὴν ἐπανάστασιν γενναία πολιτεία ὑμῶν, ἀπέδειξεν

ἡμῖν, ὅτι ἠδικήσαμεν χρηστὸν καὶ τίμιον πολίτην καὶ λυπούμεθα μεγάλως ἀμφοτέρω. Δυστυχῶς ἡ συκοφαντία ἐπικρατεῖ ἐν Ἑλλάδι», (σ. 118).

Ὁ Νικόλαος Ἰωάννου Σαρίπολος διετέλεσεν ἀντεπιστέλλον μέλος πολλῶν εὐρωπαϊκῶν ἀκαδημιῶν, ὡς τῆς Académie des Sciences Morales et Politiques, τοῦ Institut de Droit international, τῆς Ἀκαδημίας τῆς Ἰσπανίας, τοῦ Βελγίου, κ. ἄ. («Ἀπομνημονεύματα» Νικολάου Ι. Σαρίπολου, ἐκδίδονται ἐντολῇ αὐτοῦ ὑπὸ τῆς χήρας αὐτοῦ Ἀριάδνης Σαρίπολου, ἐν Ἀθήναις, 1889. — Ἀθην. Σακελλαρίου «Κυπριακά», Τ. Α΄). Ὁ Σαρίπολος ἀπέθανε 17/29 Δεκεμβρίου 1887.

Τὰ ποιήματα τοῦ Νικολάου Ἰωάννου Σαρίπολου ἐδημοσιεύθησαν μετὰ θάνατον. «Τὰ μετὰ θάνατον» Νικολάου Ἰ. Σαρίπολου, δημοσιευόμενα δαπάνῃ τῆς θυγατρὸς αὐτοῦ Μαρίας, Ἀθήνησι, 1890». Περὶ τῶν ποιημάτων τοῦ Ν. Ἰ. Σαρίπολου ὠμίλησεν εἰς τὸν «Παρνασσὸν» τὴν 17 Ὀκτωβρίου

1889 ὁ Παναγιώτης Ἰ. Φέρμπος, «Ὁ Σαρίπολος ποιητής». «Τῶν ποιημάτων τοῦ Σαρίπολου ἡ γλῶσσα εἶναι ἡ καθαρεύουσα», εἶπεν ὁ Παναγιώτης Φέρμπος καὶ προσέθεσε, «πολὺ θέλει πλανηθῆ, λέγει ὁ θεῖος Κοραΐς, ὅστις νομίζει ὅτι ἡ καλλονὴ καὶ ἡ γλυκύτης τῶν συγγραφέων γεννῶνται ἀπὸ μόνας τὰς λέξεις καὶ τὴν τέχνην τοῦ ὕφους καὶ τῆς συμπλοκῆς τῶν λέξεων. Αἱ λέξεις δὲν εἶναι παρὰ φωναί»... «ὁ ἀληθὴς ποιητής, δὲν προφθάνει νὰ σκεφθῆ περὶ γλώσσης· ἀναλόγως τῶν νοημάτων αὐτομάτως ἔρχονται εἰς τὰ χεῖλη του καὶ αἱ λέξεις... καὶ ἂν ὁ Βαλαωρίτης ἔγραψεν εἰς καθαρεύουσαν, τὰ ποιήματά του δὲν θὰ ἦσαν διὰ τοῦτο ὀλιγώτερον εὐανάγνωστα, ὅπερ ἀκριβῶς παρατηροῦμεν εἰς τὸν Τανταλίδην, ὅστις, ὡς γνωστὸν, ἔχει γράψει ἀμίμητα κατὰ τὸ ὕψος ποιήματα εἰς τὴν καθαρεύουσαν, καὶ ἀμίμητα κατὰ τὴν χάριν εἰς τὴν χυδαίαν, καὶ τοῦτο διότι καὶ εἰς ταῦτα καὶ εἰς ἐκεῖνα τὸ ἔνδυμα εἶνε ἀνάλογον τῶν νοημάτων».

ΘΕΟΔΩΡΟΣ Α. ΚΡΙΕΖΗΣ

ΚΕ' ΜΑΡΤΙΟΥ ἢ ΤΑ ΓΕΝΕΘΛΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ*

*Τῶν Ζεφύρων λεπταὶ αὔραι τὴν Ἑλλάδα μας δροοῖζουν
καὶ ἐλεύθεραι σημαῖαι ἔς τὸ Αἰγαῖον κυρατίζουν
καὶ ἡ Ἄνοιξις τὰ ἄνθη σπείρουσ' ἐπὶ τοῦ ἐδάφους,
τῶν ἡρώων τῆς στολίζει τοὺς δεδοξασμένους τάφους.
Ἡ ἐπέτειος ἡμέρα εἶναι τῆς ἐλευθερίας
καὶ τῆς παλιγγενεσίας.*

*Βλέπω, βλέπω τοὺς ἀνδρείους τῆς Πατρίδος μας προμάχους
μὲ τοὺς φοίνικας τῆς νίκης νὰ καλύπτουν τὰς οὐλάς των,
καὶ τὴν θάλασσαν ἀκούω, τὰς κοιλάδας καὶ τοὺς βράχους
ν' ἀντηχοῦν ᾠδὰς τοῦ Ρήγα καὶ παιᾶνας τῆς χαρᾶς των.
Τί χαρμόσυνος ἡμέρα!*

Ἄνυμνεῖ φαιδρὸς ὁ Ἕλληνα τὸν Οὐράνιον Πατέρα.

*Δοῦλος δὲν εἶναι ὁ Ἕλληνα, ναί, τὸ μέτωπόν του πλέον
δούλου στίγματα δὲν φέρει... ἔχων αἴσθημα γενναῖον,
ὁμοιάζει ἠφαιστειῶ, τὸ ὁποῖον ἔς τὴν καρδίαν
ὑπὸ τέφραν σκεπασμένην τοτ' ἔτρεφε φωτίαν,
πλὴν μὲ βρόντους καὶ πατάγους ἔμελλ' ἔκρηξιν νὰ κάμη
καὶ εἰς τὰ ὄπλα του νὰ δράμη,
καὶ μ' αὐτὰ τὴν κατασχύνῃ τῶν προγόνων του νὰ πλύνῃ
ἄρειμάνιος καὶ ἔνθους μὲ ξεγυμνωμένα ξίφη
τὸν αὐχένα τῶν τυράννων εἰς τοὺς πόδας του συγκλίνει.
Καταστρέψας τοῦ Μωάμεθ τὰ γοργα καὶ πυκνὰ στίφη,
βλέπει νῦν φαιδρὰς ἡμέρας,
καὶ ἐκφυχοῦν τὸ αἰμοβόρον εἰς τὰ αἵματά του Τέρας.*

* Εἰς «Τὰ μετὰ θάνατον» περιλαμβάνονται 55 ποιήματα εἰς καθαρεύουσαν, 5 εἰς γαλλικὴν γλῶσσαν καὶ 5 μεταφράσεις.

Εὐμνημόνευτος ἡμέρα ! Τῶν Πατρῶν ἰδοὺ ὁ γέρον,
 εἰς τὴν κεφαλὴν του μίτραν καὶ Σταυρὸν εἰς χεῖρας φέρων,
 τὴν σημαίαν τῆς Ἑλλάδος ἔς τὸ μονύδριον τῆς Λαύρας
 εὐλογεῖ, κι' εὐθὺς ὁ Ἕλλην ἐπιφέρειν μοῖρας μαύρας,
 γύψ ἀπὸ τῶν Καλαβρῦτων καθιπτάμενος τοὺς βράχους
 μετ' ὀργῆς καὶ μετὰ τάχους

ἐφορμᾷ κατὰ τῶν Τούρκων, μαῦρον φόνον διανέμων.
 Ἦρωσ εἰς τὸ Μεσολόγγι, εἰς τὸ Ἄστρος νομοθέτης,
 τὸ πηδάλιον τοῦ Ἔθνους ἐν τῷ μέσῳ τῶν πολέμων
 ἴθυνεν ὁ Κουντουριώτης, ὁ Ζαήμης, ὁ Κωλέτις.

Εὐμνημόνευτος ἡμέρα !

εἰς τὰς πράξεις τῶν Ἑλλήνων ἐξεπλήσσετο ἡ Σφαῖρα !

Τότε ὁ Βότσαρης, ὡς ἦρωσ πίπτων εἰς τὸ Καρπενῆσι,
 τῶν βαρβάρων ἠδυνήθη καὶ τὸν χεῖμαρρον νὰ στήσῃ
 καὶ τῆς δόξης κληρονόμος νὰ γενῆ τοῦ Λεωνίδα·

Εἴκοσι Μαυρομιχάλοι κεῖνται διὰ τὴν Πατρίδα...

Ἦστραπιεν ὡς φλόξ ὁ Διαῖκος ἔς τῶν Θερμοπυλῶν τὰ ὄρη,
 ὁ Νικήτας ἔς τ' Ἀγηρόρι,

καὶ ὁ μέγας Καραϊσκος εἰς τοὺς κάμπους τῆς Ῥαχώβης,
 τὰς δὲ δάφνας τοῦ Μιαούλη κατεδόξασεν ὁ Ἄθως,
 ἔς τὸν ναὸν ἐνίκα τότε ὁ Τζαβέλλας τῆς Κλεισόβης,
 καὶ τοὺς Τούρκους ὁ Κανάρης κατεπόντιζε ἔς τὸ βάθος.

ᾠ, τρισένδοξοι ἡμέραι !

εἰς τὴν δόξαν ἐναβρύνου τῶν υἱῶν σου, Ἑλλάς, χαῖρε.

Πόσον εὐμορφ' ἦτο τότε ἡ Ἑλλάς μας πολεμοῦσα,
 ἔς τὰ στενὰ κ' εἰς τὰς κοιλάδας, ὄλη σιδηροφοροῦσα !
 Κόρυθα ἔς τὴν κεφαλὴν τῆς ἔφερε καὶ ὄχι στέμμα,
 τὰ δὲ ῥάκη τῶν υἱῶν τῆς, τὰ κατάστικτ' ἀπὸ αἷμα,
 ἡ βασιλικὴ τῆς ἦσαν χρυσοῦφαντος πορφύρα·

ἀντὶ σκήπτρου εἰς τὴν χεῖρα

ἔπαλλε μετ' ἀφοβίας τὸ πελώριόν τῆς δόρου
 καὶ τοὺς τόσους παλαμναίους ἔτρεπ' εἰς φυγὴν ἐχθρούς τῆς·
 ἡ δὲ Δύσις μ' ἐκπληξίν τῆς τοὺς ἀγῶνας ἐθεώρει,
 κι' ἀναγεννωμένην πάλιν τὴν Ἑλλάδα ἔς τοὺς υἱούς τῆς.

Εἶδε καὶ δεινὰς ἡμέρας !

τῶν Ἑλληνικῶν ἀγῶνων πλὴν ὁ θρόνος εἶναι γέρας.

Ἦέρασαν τὰ ἄχθη ὄλα τῶν σκαιῶν ἐκείνων χρόνων,
 καθ' οὓς σάγαρις βαρβάρων πανταχοῦ ἐποίει φόνον·
 οἱ κακοποιοὶ αἰῶνες πέρασαν τῆς τυραννίας,
 συγκατέσυραν δὲ πάντα τὰ κακὰ τῆς ἀμαθείας.

Ἦ παιδεία ἦτις πάλιν εἰς τὴν γῆν μας ἀνατέλλει,
 μέλλον αἴσιον ἀγγέλλει.

ᾠ παρθένα τῆς Ἑλλάδος, μὲ στεφάνους ἀπὸ ῥόδα
 καὶ μὲ κνανόχρουν ζώνην καὶ λευκὴν ἀπλὴν χλαμύδα,
 σεῖς τὸν φίλορχον κινεῖτε καὶ χαριτωμένον πόδα,
 ἄς ὕμνοῦν οἱ ποιηταὶ μας ἐλευθέραν τὴν Πατρίδα.

ᾠ, τοῖς εὐτυχῆς ἡμέρα !

ἡ Ἑλλάς μας ἐκηρύχθη εἰς τὸν κόσμον ἐλευθέρα !

ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΝΙΝΑΝ ΜΟΥ ¹
 ΑΔΟΥΣΑΝ
 (ΑΥΤΟΣΧΕΔΙΟΝ)

Κάθησαι εἰς τὸ πλευρόν μου, τρυφερόν μου Ἐρδόνι,
 κι' ἡ μολπή σου ἢ γλυκεῖα τῆς ψυχῆς μου κατευνάζει
 τὴν μεγάλην ταραχήν.
 Βάλσαμον γλυκὺ εὐρίσκουν τῆς καρδίας μου οἱ πόνοι,
 δὲ δὲ νοῦς μου ἠσυχάζει,
 καὶ ἀκούω μὲ γαλήνην τὴν μελίρροτον ὠδήν.

Νίνα μου! ἔς τὴν γῆν ἐστάλης ὡς ἡ οὐρανία Ἴρις,
 καὶ τὰ χεῖλη σου μὲ λέγουν εἰς στιγμὰς ἀπελπισίας
 τοῦ Ὑψίστου τὰς βουλάς.
 Σε ἀκούω καὶ ἀμέσως πρὸ ποδῶν ἢ κύλιξ πλήρης
 ἐκκενοῦται τῆς πικρίας,
 καὶ ἀνάγεις τὴν ψυχὴν μου πρὸς ἐλπίδας ἰλαράς...

Ἐν Ἀθήναις 6)18 Δεκεμβρίου 1886

A MADemoiselle C.

*Sur un exemplaire de l' ouvrage intitulé « Dieu manifesté
 par les œuvres de la création » par Me. Eugénie Niboyet.*

Je vois le Créateur dans son plus bel ouvrage.
 Tu t' embellis pour moi dans sa création.
 Tu fut créée par Lui d' après sa haute image.
 Esprit sublime et pur, belle œuvre en action.

Athènes, le 25 juillet 1845

1) Νίνα (Ἀντωνίνα) ἦταν ἡ πέμπτη θυγατέρα τοῦ Σαρίπολου. Ἡ Νίνα ἐγεννήθη τὸ 1857. Τὸ 1887 ἐνυμφεύθη τὸν καθηγητὴν Παναγιώτην Ι. Φέρμπον. Καὶ ἀπέθανε τὸ 1888 ἐπίτοκος. Εἶχε μουσικὸν ἄλαντον καὶ καλὴν φωνήν.

